

УДК 336.71:330.131.7

Касьян Алла Вікторівна

*студент кафедри фінансів та фінансово-економічної безпеки
Київського національного університету технологій та дизайну*

Kasian Alla

*Student of the Department of Finance and FEB of the
Kiev National University of Technologies and Design*

ФОРМУВАННЯ КРЕДИТНОЇ ПОЛІТИКИ БАНКУ FORMATION OF CREDIT POLICY OF THE BANK

Анотація. Досліджені теоретичні та практичні напрями удосконалення формування кредитної політики комерційного банку. Запропоновані напрями покращення кредитної політики банку в процесі кредитування населення.

Ключові слова: кредитна політика, банк, кредитна діяльність, кредитні ресурси, актив, пасив, оцінка, кредитоспроможність, кредитування.

Summary. The theoretical and practical directions of perfection of formation of credit policy of commercial bank are researched. The directions of improving the bank's credit policy in the process of lending to the population are offered.

Key words: credit policy, bank, credit activity, credit resources, asset, liability, assessment, creditworthiness, lending.

Постановка проблеми. Сучасні умови розвитку банківської справи потребують новаторських підходів до формування і реалізації кредитної політики банків з метою підвищення остаточного результату їх діяльності,

що враховують особливості змін внутрішніх та зовнішніх чинників.

Таким чином, актуальним є дослідження принципів і методології формування кредитної політики банку та їх практичне застосування у сфері кредитних відносин банків і кредитування населення, яке дозволить банкам ефективно розвивати споживче кредитування.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження сучасних тенденцій в формуванні і реалізації кредитної політики знайшли відображення в роботах закордонних та вітчизняних науковців: Н.А. Агтіпова, Г. Панова, І. Гуцал, У. Владичин, О. Вовк, О.О. Любар, О. Дзюблюк, М. Новосельцева, І. Карбівничий, В. Вовк, Р. Коцовська, Н.Л. Островська.

Висновки і рекомендації, що містяться в роботах названих учених дозволили сформувавши теоретико-методологічну базу дослідження системи формування кредитної політики банку.

Аналітичний огляд законодавчої бази [1-4] та теоретичних робіт свідчить, що науковці у більшості випадків не висвітлюють термін «кредитна політика», а починають аналізувати кредитні операції, кредитний портфель, методики визначення кредитоспроможності юридичної та фізичної осіб та інше. Це призводить до виключення з банківської справи теоретично важливого терміну, з якого починається кредитна діяльність і який є базою формування доходності банку. В їх працях висвітлені окремі підходи до управління комерційних банків, аналізуються показники стійкості, вивчаються підходи до управління банківською системою. Разом з тим для багатьох українських банків проблема стійкості є актуальною, тому постає необхідність розробки комплексного підходу до управління банком в умовах економіки України.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою статті є обґрунтувати методологію формування кредитної політики банку,

запропонувати напрями покращення кредитної політики банку в процесі кредитування населення.

Виклад основного матеріалу дослідження. У сьогоднішніх умовах функціонування ринкової економіки України з-поміж усіх традиційних видів діяльності комерційних банків кредитування завжди було і залишається основним джерелом їхнього прибутку. Від того, наскільки добре банки реалізують свої кредитні функції, багато в чому залежить економічний стан регіонів, що ними обслуговуються. Банківські кредити сприяють появі нових підприємств, збільшенню кількості робочих місць, будівництву об’єктів соціального та культурного призначення, а також забезпечують економічну стабільність. Кредити становлять близько 50% всіх активів банку і забезпечують 2/3 усіх доходів. Вони є найбільш прибутковою, але й найбільш ризиковою частиною банківських активів. Ефективне кредитування на сьогоднішній день – це одне з найважливіших і найактуальніших завдань банківської системи України [6].

Для втілення ефективної кредитної діяльності банки створюють індивідуальну внутрішню кредитну політику. Використання положень кредитної політики дає можливість банку розробити такий кредитний портфель, який допоможе досягти поставлених цілей у банківській діяльності, а саме: підняти рівень прибутковості банку, бути конкурентоспроможним на ринку кредитного споживання, вести контроль по управлінню ризиками та дотримуватися всіх вимог законодавства щодо діяльності банку.

Реалізація ефективної кредитної діяльності у сучасних нестабільних умовах господарювання відбувається через виважену кредитну політику банку. Значення кредитної політики у роботі банку досить вагоме, вона формує умови, принцип, правила кредитування, передбачає підходи до реалізації процесу кредитування та його контролю.

Банк повинен визначити, які кредити він буде надавати, скільки

кредитів кожного типу він буде надавати, кому він буде надавати кредити і за яких обставин ці кредити будуть видаватися. При наданні будь-якої позики перед банком стає проблема невизначеності того, чи буде її повернуто вчасно, і більше того, чи буде її повернуто взагалі. Звідси випливає, що серед основних завдань банку при наданні позики є перетворення невизначеності в ризик і його детальний аналіз.

Одним із головних завдань кредитної політики виступає контроль та зниження кредитного ризику у процесі банківської діяльності. З метою більш повного дослідження суті кредитної політики проведемо критичний аналіз визначень вітчизняних та зарубіжних науковців. Серед науковців існують певні дискусії щодо визначень суті поняття «кредитна політика».

Так на офіційному сайті Асоціації українських банків кредитна політику банку визначена як «стратегія і тактика банку щодо залучення коштів та спрямування їх на кредитування клієнтів банку (позичальників) на основі принципів: поворотності; терміновості; диференційованості; забезпеченості; платності» [7].

Механізм реалізації кредитної політики банку має включати в себе наступний ланцюг:

1. Механізм фінансового забезпечення кредитної політики, що включає такі елементи як джерела формування кредитних ресурсів, форми та методи залучення коштів;

2. Механізм банківського кредитування, що реалізується за допомогою різноманітних кредитних процедур та видів кредитних продуктів (Рис. 1).

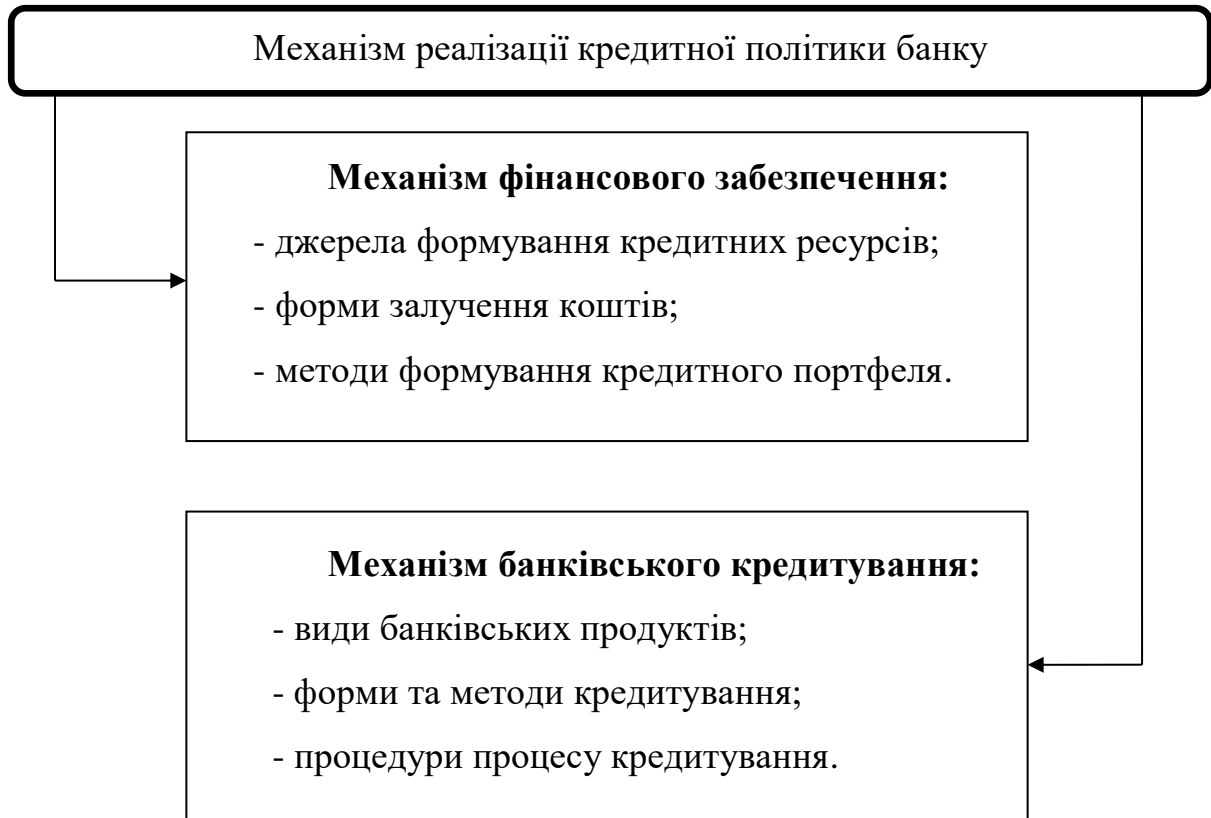

Рис. 1. Механізм реалізації кредитної політики банку

Шляхи вдосконалення роботи комерційних банків України щодо формування кредитної політики є предметом особливої уваги.

До основних рекомендацій слід віднести (Рис. 2) :

1. Створення картотеки кредитної інформації яка б стала складовою частиною загальнодержавної системи контролю за кредитами. Будь-який банк міг би одержувати інформацію про клієнта, який протягом усього часу звертався за кредитом до різних установ. Така загальна система виконувала б контрольну функцію, оскільки кожний клієнт знав би, що інформація про порушення умов кредитної угоди зберігатиметься і, можливо, стане перепорою при одержанні нового кредиту.

2. Письмове затвердження "Керівництва по кредитній політиці банку", який би включав кредитну політику, норми кредитування і інструкцію по кредитуванню.

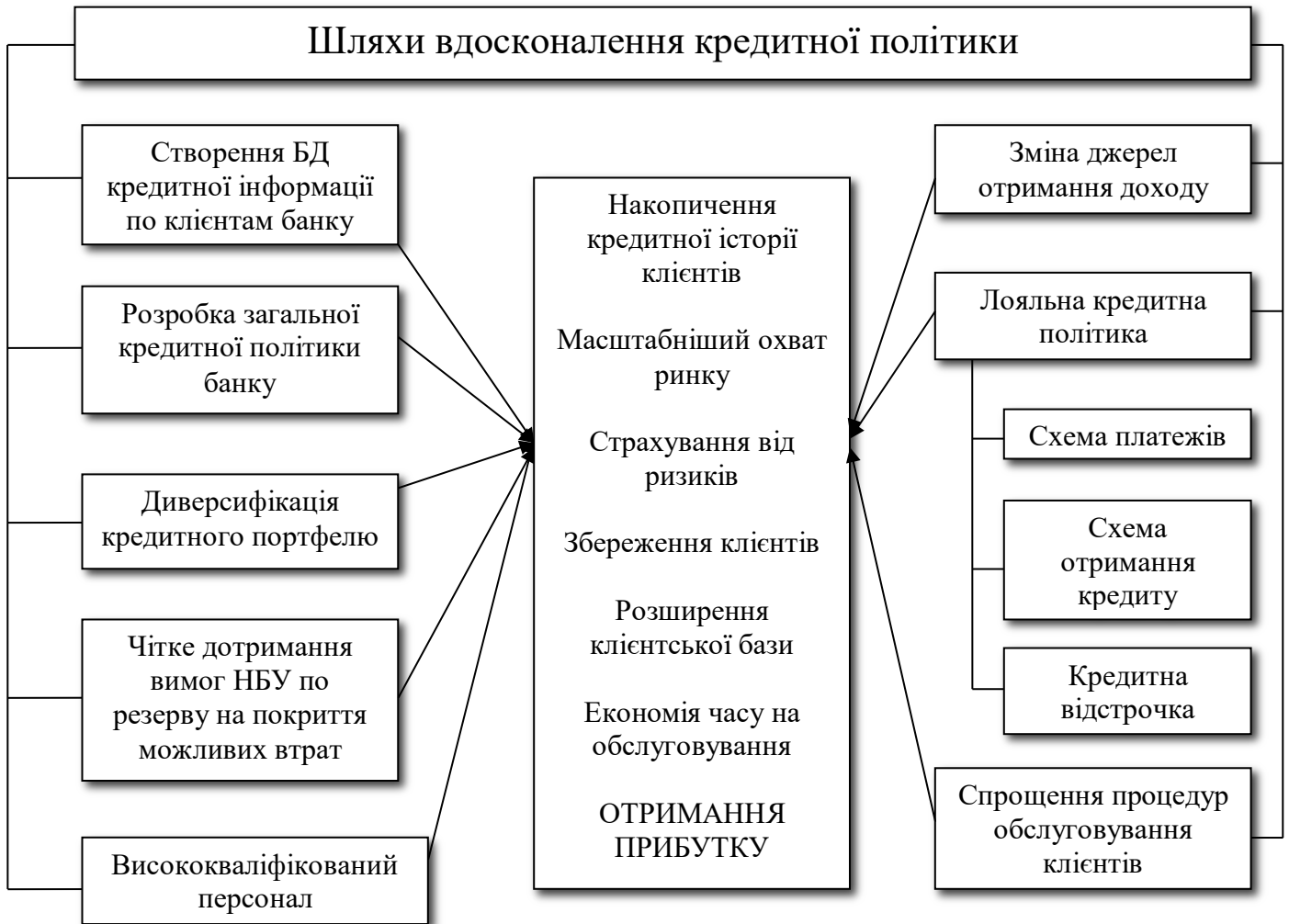

Рис. 2. Шляхи вдосконалення кредитної політики

3. Проведення кредитного аналізу, який дозволив би провести "профілактику" кредитного ризику (запобігання кредитів з низьким ризиком).

4. Диверсифікація кредитного портфелю. Рівень втрат від неповернення боргу може бути зменшений за рахунок видачі кредитів більшій кількості незалежних позичальників.

5. Дотримання вимог НБУ щодо створення резерву на покриття можливих втрат від кредитної діяльності.

6. Створення резервів за рахунок високоліквідних активів.

7. Взяти в штат кредитного працівника-менеджера, який би займався диверсифікацією кредитного портфелю, лімітуванням активних операцій,

формуванням резервів і контролем всіх факторів, які впливають на збільшення кредитного ризику.

8. Створення потенційного кредитного портфеля. Передбачає створення резервного кредитного портфеля з необхідною якістю для своєчасної "санації" кредитного портфеля, тобто заміну кредитів з низькою якістю на кредити з високою якістю, тобто кредити, які підвищують портфельну якість.

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямку. Вірно розроблений процес кредитування, запровадження системи управління кредитними операціями, визначення основних пріоритетів, цілей, завдань, а також методів та способів реалізації кредитної політики сприятимуть максимізації доходності як кредитних операцій, так і загального результату діяльності банку. А запропоновані заходи можуть позитивно вплинути на діяльність всіх українських банків та дозволять гідно конкурувати на ринку банківських послуг в складних економічних умовах.

Література

1. Закон України «Про банки і банківську діяльність» від 7 грудня 2000 р. №2121-III (зі змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http:// zakon1.rada.gov.ua](http://zakon1.rada.gov.ua)
2. Закон України «Про систему гарантування вкладів фізичних осіб» від 23 лютого 2012 №4452 - VI. (зі змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http:// zakon1.rada.gov.ua](http://zakon1.rada.gov.ua)
3. Закон України «Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні» від 30 жовтня 1996 року №448/96-ВР (зі змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http:// zakon1.rada.gov.ua](http://zakon1.rada.gov.ua)

4. Закон України «Про Національну депозитарну систему та особливості електронного обігу цінних паперів в Україні» від 10 грудня 1997 року (зі змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http:// zakon1.rada.gov.ua](http://zakon1.rada.gov.ua)
5. Карбівничий І.В. Кредитна політика як ключовий елемент корпоративного управління банку / Карбівничий І.В // Журнал Вісник СУЕМ №1 (7), 2010.
6. Офіційний сайт Асоціації українських банків [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://aub.org.ua/>
7. Родичева, Т. В. Кредитная политика коммерческих банков в условиях макроэкономической нестабильности [Текст] : автореф. дис. канд. экон. наук : спец. 08.00.10 «Финансы, денежное обращение и кредит» / Т. В. Родичева. – М., 2009. – 22 с.